

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qui filij illegitimi subsequenti matrimonio legitimentur. §. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

omnes qualitates, quas matrimonium legitimum habere, quia supponitur à iure loco illius arg. textus in leg. Cornelia, ff. de testam. eaque de causa sic per matrimonium legitimatus habet omnes successiones, & sicutas, quas haberet, si aliis stâte matrimonio susceptus esset, quia per omnia legitimo æquiparatur, vt expressè probat textus in Authent. quibus modis natural. efficiantur sui, §. reliqui, col. 7. & in §. adoptiones, in fine, eodem Authent. Adde ex eodem sententia legitimis filiorum, qui constante matrimonio suscepti sunt dimini ex legitimatione facta subsecuto matrimonio cum concubina. Ergo præiudicium in iure quæsto filiis legitimis obitare non potest legitimationi filij concubinæ quoad prælationem in successione. Et ratio ea videtur esse; quia ius quod filiis legitimis constante matrimonio generatis acquiritur, est ius spe tantum, & sub conditione, ne filius concubinæ prius genitus legitimetur. Ergo illo legitimo per subsequens matrimonium, cessat ius in filiis legitimis, sicut etiam cessat integra portio legitimæ, quæ illis debita erat. Quod confirmari potest exemplo primogeniti mortui, & postea resurgenti. Nam esto ius esset quæsitum secundo genito, ab illo collectur, & rediret primogenito, quia solum sub conditione ne viuat primogenitus illi est concessum, sic videtur dicendam in præsentibus, esse quidem ius legitimis acquisitum sub conditione, ne filius concubinæ legitimetur.

17 Cæterum etsi hæc sententia probabilis sit, tenenda tamen est in iudicando, & consulendo contraria. Tum quia communis. Tum quia fortioribus rationibus fulcitur. Tenet eam plures referens Tiraq. de primog. q. 34. num. 5. & seqq. præcipue num. 43. Molina de primog. lib. 3. cap. 1. num. 7. Anton. Gomez. l. 11. tauri. num. 64. Azor. 2. p. lib. 2. c. 13. quæst. 15. nosse Molinæ tom. 1. tract. 2. de iust. disp. 172. vers. merito. & alij apud ipsos. Ratio fundamentalis est, quia filius constante matrimonio, & minoribus natu genitus ius prælationis absolute quæsitum est, antequam filius concubinæ legitimetur; quia prius fuerunt legitimi: sed subsequens matrimonium nequit hoc ius quæsitum tollere. Tum quia iuri quæsto nunquam intelligitur princeps velle derogare, nisi clare exprimat. Tum quia legitimo nunquam retrahitur in præiudicium alterius ex text. in §. licet igitur. & §. sit igitur licent. Authent. quib. mod. natural. efficiantur legitimi. collat. 6. præcipue cum eode in præiudicium matrimonij antea contracti, & filiorum, qui inde sunt geniti. Ergo filius concubinæ non legitimetur quoad prælationem computatione filiorum, qui ex prioris matrimonio fuerunt geniti. Et confirmari potest aliquibus textibus adductis ab Antonio Gomez, qui satis verisimiliter hanc communem sententiam probant, primo ex text. in cap. si prore. de rescriptis in 6. vbi si alicui mandatur prouideri de beneficio vacaturo, & alteri parè beneficium prouidetur, qui pendente conditione primi receptus est, hic secundus præferatur primo, etiam si postea purgetur conditio, & recipiatur, & hoc nulla alia ratione, nisi quia huic secundo est prius ius parè quæsitum: sed filiis constante matrimonio genitis est prius ius prælationis, & successions in maioratu quæsitum quam filio concubinæ qui solum est ius concessum sub conditione, quod matrimonium cum concubina contrahatur. Ergo filij geniti constante matrimonio præferendi sunt filio concubinæ. Secundo ex text. in cap. quatuor, eodem tit. de rescriptis in 6. vbi si alicui esset gratia concessa de beneficio vacaturo, & hæc esset reuocata, & alteri concessa, esto postea vacaturo, quia debet intelligi restitutio sine præiudicio tertij, factique textus in c. si Apostolica. de prebend. in 6. Sed legitimo est quædam natalium restitutio ex dicto §. licet igitur. Authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi. collat. 4. Ergo non debet intelligi cum præiudicio illorum, quibus ius prælationis, & successions est quæsitum. Tertio probat ex textu in leg. quous Cod. de rei vindicac. vbi habetur illum esse præferendum, in quo prius concurrit traditio, & qualitas prælationis, sed in filiis constante matrimonio genitis prius concurrit qualitas legitimatis, & consequenter prælationis, & traditionis. Ergo tandem probant Antonius Gomez, nosse Molinæ, & alij hanc sententiam ex ratione satis congruenti. Quia si filius illegitimus naturalis præferendus esset legitimis genitis, vxor prius legitima grauiter decepta esset, neque matrimonium celebraret, si id fieri posse intelligeret. Ne igitur in hoc inconueniens decidamus, affirmandum est filium illegitimum concubinæ, & subsequenti matrimonio legitimum, à puncto conceptionis non legitimi quod prælationem computatione filiorum prius legitimatorum, ob ius prius illis quæsitum.

18 Ex his soluitur fundamentum contrariæ sententiæ. Concedo subsequente matrimonio filiis naturalibus antea genitis omnes qualitates, & iuris effectus concedi, qui filiis legitimis conceduntur, nisi aliis fuerint concessi: At quando filius concubinæ legitimetur, iam est ius prælationis, & successions concessum in maioratu filiis constante matrimonio genitis, non igitur illi concedi potest, sed habet, ac si ex secundo matrimonio genitus esset. Quod autem adducitur de minoratione legitimæ, parum viget; tamen Basilium Legionen. conuincat, Quia filiis maioribus ob legitimationem prius obtentam nulla

specialis, & determinata quota portionis debetur, sicuti debetur prælatio successions in maioratu. Sed illis debetur ea legitima, quæ ex hæreditate diuisa in omnes filios per æquales partes restituerit. Vnde sicut filij postremo nati dici proprie non possunt præiudicare filiis prius natis in legitima; quia nunquam acquirerent ius ad determinatam portionem, si filius concubinæ subsecuto matrimonio legitimatus, dici non potest in legitimis præiudicare filiis prius legitimis. Quia ad hoc præiudicium sufficit, quod legitimus sit à puncto contracti matrimonij, et hoc ius legitimum non retrahatur ad punctum conceptionis.

19 Secundum, quod restat examinandum, est, an si matrimonium contrahatur cum concubina in odium substituti, cui maioratus est adiudicatus, casu quo sine liberis decesserit, filij concubinæ ita legitimetur, vt substitutum excludat? Negat communis sententia, quam refert & sequitur Molina lib. 2. de primogen. cap. 5. num. 27. Ant. Gomez. l. 9. tauri. num. 58. Moutuerus, quia iustum non est, vt sic contrahens ex sua iniquitate, & malicia commodum reportet, & substituto damnatum inferat, ob quam rationem monasterium, quod ob religiosi ingressum loco filij succedit, & substitutum excludit, vt probat Felin. in cap. in presentia, de probationibus. num. 36. Decius ibid. num. 56. Ant. Gomez. num. 59. Molina n. 28. a successione excluditur, & substitutus præferatur, si conset in odium substituti ingressum factum esse, vt satis colligitur ex cap. constituit. vlt. 20. quæst. 3. vbi circumstanti promissionibus Episcopi, vel Abbatis tonsum suscipientes, esto in illo statu permanente debeant, res tamen eorum non conuentui, sed hæreditas restituantur.

20 Cæterum verius est oppositum, vt optime defendit nosse Molinæ tract. 2. disp. 172. vers. contrariam sententiam. Mechaca lib. 3. controu. cap. 41. num. 5. Francisc. Samier. lib. 1. tit. interpret. cap. 6. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 11. num. 11. Ratio ea est, quia sic contrahens peccat in motiuo, & hinc, quam matrimonio apponit, non tamen peccat in matrimonio contrahendo; cum talis contractus illi licitus sit, sed ex matrimonio proeunt legitimo prole, non ex fine, quem contrahens matrimonio apponit. Ergo ex illo matrimonio manet prole legitima. Ergo excluditur substitutum. Neque verum est sic contrahentem ex sua iniquitate, & malicia commodum reportare, & damnatum innocenti substituto inferre: siquidem exclusio substituti non ex malicia contrahentis, sed ex matrimonio contracto proeunt, in quo dici non potest contrahens malitiosè procedere, cum vtatur iure suo, eique licitum sit. Textus veto in c. constituit, loquitur de speciali, & diuerso casu in penam, inquam, prælati quæ turpe lucrum inducentes, aliquos ad religionem falsitatis, & deceptionibus permouent in penam, inquam, huius delicti; monasterium hæreditate priuatur, quæ pena trahi non debet ad contrahentem matrimonium, vel ingredientem religionem ex odio substituti.

§. III.

Qui filij illegitimi subsequenti matrimonio legitimentur.

- 1 Filij nati, & concepti ex parentibus, inter quos matrimonium esse non potest, non legitimentur.
- 2 Contra filij ex habitibus ad contrahendum procreati legitimentur.
- 3 Si tempore copule parentes non fuerint inhabiles, esto fuerint tempore natiuitatis subsequenti matrimonio legitimentur filij.
- 4 Si tempore copule inhabiles existerent, esto tempore natiuitatis fuerint parentes habiles, Plures censent non legitimentari filios.
- 5 Contrarium est probabilior.
- 6 Dissoluitur fundamentum oppositum.
- 7 Idem dicendum est de filio concepto, & nato tempore, quo parentes inhabiles existerunt, si dum fuit in ventre, habiles existerunt.
- 8 Si solum ab vno parente impedimentum fuerit cognitum, plures censent non posse legitimentari.
- 9 Probabilior est legitimentari posse.

Regula est filios natos, & conceptos ex parentibus, inter quos validè matrimonium contrahi non potest, subsequenti matrimonio non legitimari decidit in c. Ana. qui filij sui legitimi vbi suscepti filij ex concubina viuente propria vxore, tamen postea vxore mortua concubinam duxerit, non legitimentur. Et idem est de quolibet alio impedimento, sic omnes doctores, & ratio est manifesta. Nam matrimonij subsequens cæterum prolem antea susceptam legitimam reddit, quatenus ius huiusmodi tempore, quo suscepta est, matrimonium esse contractum, at in impeditis impedimento dirimente id fieri non potest; quia matrimonium est illis impossibile. Ergo matrimonium subsequens non potest prolem susceptam ex impeditis impedimentum dirimente legitimare.

2. Econtra

2. E contra filij suscepi ex habilibus ad contrahendum, quae vocantur filij naturales, & non spurii, subsequenti matrimonio legitimitur, vt deciditur in dicto cap. tanta, & tradunt omnes. Quapropter filius natus ex patre in minoribus ordinibus constituto, & beneficium habente, subsequenti matrimonio legitimitur; quia ordines minores, & beneficium non reddunt patrem inhabilem ad contrahendum, imo neque impedimentum exigente dispensationem, cum in eius potestate sit beneficium, & privilegium ab ordinibus accepto priuatis: sic alius relatis, Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 5. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 5. 2. Sayrus lib. 6. d. irregular. c. 8. num. 17. Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 2. num. 5. Deinde etiam parentes voto simplici calitatis ligati essent, cum filium susceperunt, non inde impedire filium a legitimatione subsequenti matrimonio; quia vere naturalis est, & non spurius, cum votum simplex calitatis non reddat inhabiles ad contrahendum: & ita patet relatis §. 1. num. 3. docet Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 2. n. 6. testaturque omnes doctores Salmeronenses consentire. Praeterea ob eandem rationem filius suscepius ex parentibus, qui sponsalia de futuro contraxerunt, a legitimatione per subsequenti matrimonio non excluditur, quia sponsalia non reddunt inhabiles ad matrimonium, vt supra dixi §. 1. n. 4.

3. Sed dubium est, an vt filius illegitimus a legitimatione per matrimonium impediatur, debeat esse conceptus, & natus eo tempore quo parentes sunt inhabiles ad matrimonium? Et quidem vt tempore copulae non fuerint inhabiles, etiam tempore natiuitatis inhabiles extiterint, filius inde natus subsequenti matrimonio legitimitur; quia absolute non fuit ex inhabilibus, sed ex habilibus conceptus. Ergo matrimonium in illud tempus fictione iuris reiectum filium legitimum reddit, quodque satis colligitur ex textu in dicto cap. tanta, vbi ad impediendum legitimationem copula inter impeditos spectatur ibi: *si vir viuente vxore sua alium cognouerit, &c.* Ergo stante copula licita ab impedimento filius subsequenti matrimonio legitimitur. Adde filium conceptum in iis quae sua inter sunt reputari natum. *l. qui in vtero. ff. de statu hominum.* Sed si conceptus, & natus esset ex habilibus ad contrahendum, nemini est dubium subsequenti matrimonio legitimitur. Ergo etiam legitimitur, cum solum conceptus est, si multis relatis docet Garcia 7. p. de benef. cap. 2. num. 38. Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 3. n. 8.

4. At si tempore copulae fuerint inhabiles parentes, eo quod consanguinei essent, vel vxorati, alio impedimento ligati ad contrahendum, quod impedimentum tempore natiuitatis filij cessauit, vel quia mortua est vxor, quia dispensatio impetrata est. Non desunt doctores, qui sentiant subsequenti matrimonio legitimitur non posse. Sarmiento lib. 1. s. 1. de matrim. cap. 5. Garcia de benef. 7. p. cap. 2. n. 38. & alij apud ipsos. Motuatur praecipue ex leg. Paulus 11. ff. de statu hominum. vbi Iuriconsultus inquit, cum qui viuente patre, & ignorante de conceptione filij conceptus est, licet post mortem aui natus sit, iustum filium ei, ex quo conceptus est, esse non videtur. Ecce quia ratione tempore conceptionis, & non natiuitatis inspicitur. Nam quia conceptionis tempore pater viuens in matrimonium filij non consensit, & iure ciuili matrimonium consistere non poterat; etiam tamen tempore prius habilis filia fuerit ad contrahendum, vt potest sui iuris effecta, filius inde natus legitimus non videtur. Neque satisficit solum, quam tradit Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 2. & Fachin. lib. 3. controuers. cap. 50. circa finem, nempe illum filium legitimum non esse; quia non constat tempore natiuitatis fuisse inter eius parentes renouatum consensum, qui certe necessarius erat ad matrimonij valorem, cum praecedens consensus insufficiens fuisse ob ignorantiam patris. Non, inquam, satisficit. Tum quia praesumitur adfuisse consensum post aui mortem. Tum quia si post aui mortem iste consensus non adfuit, nec fuit validum matrimonium, ridiculum erat Iuriconsulti responsum. Ergo dicendum tempore conceptionis spectari. Alia leges adducuntur in fauorem huius sententiae, quas libens omitto; quia iacentium non probant. Rationem vero subdit Sarmiento. Delictum (inquit) in coitu committitur, non in natiuitate. Ergo natiuitas inspicienda non est, praecipue cum leges natiuitatis filiorum spectantes, non tam pro illorum legitimitate, quam pro eorum libertate expeditae sint.

5. Caeterum mihi probabilius apparet, filium conceptum ex parentibus inhabilibus, natum vero ex habilibus legitimum reddi matrimonio subsequenti: sic alius relatis Gregor. Lopez l. 1. tit. 13. part. 4. num. 3. Couarr. cap. 8. §. 2. num. 2. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 50. Thom. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 7. num. 19. & disp. 35. num. 47. Sayrus lib. 6. de irregular. cap. 10. n. 19. Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 3. n. 2. Molina tract. 2. de iustit. disp. 172. n. 2. Guierri tract. de matrim. cap. 7. n. 6. Azor. 2. p. insit. mor. lib. 2. cap. 13. quest. 8. & alij. Praecipuum fundamentum desumitur ex textu in dicto cap. tanta, qui filij sine legitimi, vbi non solum conceptionem, sed etiam natiuitatem filij ab impeditis videtur spectasse, ne filius subsequenti matrimonio legitimitur, sed spurius remaneret. Inquit enim textus. *Si vir viuente*

vxore sua aliam cognouerit, & ex ea prolem susceperit, &c. proles autem natiuitate suscipitur. Ergo non solum conceptio, sed natiuitas spectatur ad legitimum impedimentum. Deinde probatur potest ex l. 5. ff. de statu hominum: ibi, *ingenui sunt, qui ex matre libera nati sunt, sufficit autem liberam fuisse eo tempore, quo nascitur, licet ancilla conceperit, & contrario si libera conceperit, deinde ancilla pariat, placuit eum qui nascitur liberum nasci.* Ad idem est lex nuper. C. de naturalibus liberis: ibi, *in huiusmodi questionibus, in quibus de statu liberorum est disputatio, non conceptionis, sed partus tempus inspicitur.* Et hoc fauore facimus liberorum, vt editionis tempus statuamus esse spectandum, exceptis his tantummodo casibus, in quibus conceptionem magis approbati infantium conditionis vtilitas exspectat. consentit iis lex 11. Tauri, quae est lex. 9. tit. 8. lib. 1. recopil. ibi: *Y porqu no se puda dudar quales son hijos naturales, ordenamos, y mandamos que entones se digan ser los hijos naturales, quando al tiempo que nascieron, o fueron concebidos sus padres podian casar con sus madres iustamente sin dispensacion.* Ergo ex hac lege, & ex aliis relatis constat manifeste, vt filius spurius subsequenti matrimonio legitimum non possit, debere non solum concepti, sed nasci a parentibus toto illo tempore contrahere impeditis.

6. Fundamentum aduersae partis facile putat Basil. Legionen. lib. 11. cap. 3. num. 3. sine, dissoluere, dum dicit illam esse specialem iuris dispositionem in illo casu, quando matrimonium fit sine parentum consensu, vt filij inde suscepi nunquam quoad successione efficiantur iusti filij, licet matrimonium validum fuerit. Sed hoc dictum maiorem difficultatem ingerit. Nam admissio validum esse matrimonium, inspecto iure ciuili, absque consensu parentum celebrato (quod videtur esse contra communem sententiam, & contra expressum textum in l. 2. ff. de ritu nuptiar. ibi: *Nuptia consistere non possunt, nisi consentiant omnes qui coeunt quorumque sunt in potestate.*) vnde constat filios ad successionem inhabiles reddi, si quidem textus negantes filios iurum; qui sine parentum consensu matrimonium celebrant, iustos esse, nullam de successione specialem limitationem fecerunt. Quapropter retinenda est solutio Fachini & Couarr. & ad eius impugnationem respondeo, illud matrimonium optime posse a filio mortuo parente nouo consensu celebrari. At quia de tali consensu non constat; ea de causa dixit Iuriconsultus filium inde natum iustum non videri. Notantur dicitur *iustum non videri*, quia non apparet nouo consensu non apparet iustum filium esse. Quod autem talis nouus consensus apparere non poterit, inde colligitur. Tum quia constat post mortem parentes simul habitasse: bene enim poterat nasci filius absque cohabitatione; Tum quia nulla dotalia instrumenta adferunt, quae ad nouum consensum, & valorem matrimonij, inspecto illo iure, videbantur requiri. Ad rationem respondeo, peccatum parentem adesse in copula, non in natiuitate filiorum. At quia legitimitas filiorum non est inducta in fauorem parentum, sed in fauorem ipsorum filiorum: & matrimonij, ea de causa quodlibet tempus, quod filius vtilis sit, vel conceptionis, vel natiuitatis inspicitur. Neque verum est leges pro sola libertate, & non pro legitimatione loqui, cum dicat lex nuper. *Et nostra lex Tauri, expressè de legitimatione loquantur.*

7. Sed quid si filius conceptus sit, & natus tempore quo parentes inhabiles ad contrahendum extiterunt, at aliquo intermedio tempore, quo in ventre extitit, habiles fuerint? Casus est contingens. Potest namque viuente tua vxore concubinam cognoscere, moritur vxor, ecce habilis es ad contrahendum cum concubina; sed antequam filius nascatur, cognoscis eius consanguineam in secundo gradu, ob quod delictum impediret ad contrahendum. Filius ergo sic conceptus, & natus legitimitur subsequenti matrimonio? Credo legitimitur. Mouetur ex l. qui in vtero. ff. de statu hominum. ibi, *qui in vtero est, perinde est, ac si in rebus humanis esset constitutus, quando de commodis eius agitur.* Sed si filius eo medio tempore, quo in vtero est, & parentes eius sunt habiles nascetur, legitimus esset matrimonio subsequenti. Ergo etiam legitimus est censendus, esto tunc non nascatur. Deinde filius ancillae libertatem obtinet, si eius mater tempore conceptionis, vel partus, vel dum illum in ventre habuit, libertatem obtinuit. §. 1. insit. de ingenuis. Ergo idem dicendum est de legitimitate ob matrimonium subsecutum, cum sit eadem ratio, nempe fauor filiorum; & ita tenet Basil. Legionen. lib. 11. de matrim. c. 3. n. 9.

8. Maior dubitatio videtur esse de filio concepto, & nato a parentibus impeditis contrahere, quod impedimentum ab vno saltem ex parentibus ignorabatur, an, inquam, talis filius subsequenti matrimonio legitimus reddatur? Negat grauiissimi doctores, sic post alios antiquiores, quos referunt Couarr. 2. q. de sponsal. cap. 6. §. 2. num. 17. & 18. Francisc. Sarmiento. lib. 1. s. 1. de matrim. cap. 6. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 55. Garcia de benef. 7. p. cap. 2. num. 33. Molina de Hispan. primigen. lib. 3. cap. 1. num. 11. nosse Molina tract. 2. de iustit. disp. 172. in med. vers. dubium deinde est. Ioan. Guierri. tract. lib. 2. quest. 105. num. 9. & alij. Mouetur primo, quis in cap. tanta, qui filij sine legitimi, nulla sit distinctio de bona, vel mala fide, sed absolute dicitur, non legitimum filium conceptum ex aliena, viuente vxore propria. Secundo

cundo cum quis dat operam rei illicitæ, non inspicitur eius opinio, sed rei veritas. *leg. cum qui nocentem. §. si iniuria ff. de iniuriis. leg. aut qui aliter. §. si quis dum puta. ff. quod vi, aut clam. cap. inebria uerunt. 1. quæst. 1.* præcipue cum non agitur de impuratione culpæ, aut pœnæ; sed de effectu inde subsecuto: sed mulier soluta dum se patitur cognosci, operam dat rei illicitæ. Ergo illius opinio, quod non adesse interiplam, & virum impedimentum, inspicenda non est, sed rei veritas, quod fuerit ad contrahendum impediti, & confirmat Fachineus ex *text. in cap. cum inhibito. §. si quis vero. de clandestina desponsat.* ubi statuitur filios natos ex clandestino matrimonio in gradu prohibito contracto, licet ignoranter, legitimos non esse. De parentum ignorantia (inquit textus) nullum habitura subsidium proles, dum illi taliter contrahendo non expertes scientia, vel saltem affectuosa ignorantia esse videantur. Ecce quia coniuges fuerunt in culpa clandestine contrahendo, eorum ignorantia non inspicitur: sic in præfenti cum mulier se cognosci permittat contra caones, & diuinas leges, eius ignorantia de impedimento non est habenda ratio. Et hinc soluitur *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi*, qui in contrarium videtur facere, ubi filij nati ex matrimonio inualido, ab Ecclesia tamen approbato, legitimi sunt, qui ibi nullam culpam parentes commiserunt filios generantes; secus in nostro casu, ubi grauiet se cognoscendo peccauerunt.

9 Nihilominus contraria sententia, tanquam matrimonio, & filiis fauorabilior, amplectenda est; cum Glossa in *cap. tanta. qui filij sint legitimi. verbo aliam. Surdo conf. 303. num. 20. lib. 2. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 22. Ball. le Leon. lib. 11. de matr. cap. 2. num. 8. & alijs pluribus relatis ab Anton. Gabr. de legitimat. cap. 1. concl. 2. & Fachino. & Couarr. lo. citatis. Et probatur, quia posita ignorantia inuincibili impedimenti, saltem ex parte vnius coniugis, comparatione illius illa copula solum habet speciem intemperantia, non incestus, adulterij, aut facilitij. Ergo comparatione illius filius genitus naturalis est, non spurcius. Ergo legitimari matrimonio subsequenti poterit. Et licet in *cap. tanta*, nullam fecerit Pontifex expressam mentionem de mala fide parentum se coniungentium viuente propria vxore, id fuit, quia necessarium non erat; semper enim mala fides in tali copula præsumitur, dum contrarium non probatur. At si supponeret Pontifex bonam fidem, & ignorantiam impedimenti, aliud resoluere argum. *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi*. ubi sola fides vnius coniugis contrahentis cum impedimento dirimente, sufficit, vt filij inde nati legitimi habeantur. Ergo etiam sufficit ad prolem bona fide conceptam legitimandam. Nam si matrimonium illud contraheretur tempore quo copula illa fuit habita, bona fides vnius coniugis sufficeret ad legitimam reddendam prolem. Ergo etiam sufficere debet matrimonium postea contractum, quia fictione iuris, & in fauorem proles retrahitur. Neque vlla habenda est consideratio, quod culpa in coniunctione fuerit commissa: quia non fuit commissa culpa in coniunctione impediens legitimitatem; siquidem nulla scientia impedimenti habita est.*

Et ex his solum manet primum, & vltimum argumentum contrarium. Ad 2. admitto in dante operam rei illicitæ non spectari opinionem, sed rei veritatem in iis, quæ ex ipso opere illicito formaliter, hoc est quatenus illicitum est, oriuntur. Secus in iis, quæ ex illo opere materialiter illicito proveniunt. Cum ergo ex illa copula fornicata, inuincibiliter tamen ignorata, incestuosa, vel adulterina, nascantur quoad opinionem committentium filij adulterini, vel incestuosi, sed naturales; efficitur sanè subsequenti matrimonio legitimari posse. Ad confirmationem ex *textu in cap. cum inhibito*, respondeo esse longè diuersam rationem. Tum quia ibi matrimonium non est ab Ecclesia approbatum, ac proinde non habet vim legitimandi prolem susceptam. Tum quia illa ignorantia impedimenti non censetur ad iure inuincibilis, sed potius crassa, & affectata, ideoque non excusat.

§. IV.

Qualiter rescripto principis filij illegitimi legitimari possint.

- 1 Rescripto principis filij legitimantur.
- 2 In quo hac legitimatio, ab ea qua fit per matrimonium, differat.
- 3 In quo differat à dispensatione.
- 4 Non solet concedi hac legitimatio cum præiudicio filiorum legitimorum.
- 5 Natiuitate filiorum legitimatio antea concessa videtur reuocata.
- 6 Excipit, nisi princeps contrarium velit.
- 7 Filius legitimatus hoc rescripto non potest à parentibus meliorari.
- 8 Succedit non solum parentibus, sed alijs consanguineis.
- 9 Transi in patriam potestatem.

- 10 Legitimatio rescripto principis secularis, vel Ecclesiastici, qui censentur esse veram legitimatorem, & an legitimatio quoad omnia ea, qua talis princeps potest.
- 11 Legitimatio non tam ex potestate adæquata dispensantis, quam ex integra natalium restitutione desumenda est.
- 12 Restitutio ad omnes iuris canonici effectus est vera legitimatio canonica, & restitutio ad omnes iuris civilis effectus est legitimatio civilis.
- 13 An si princeps legitime cum aliqua restrictione, censentur dispensare, vel legitimare? Negant plures esse legitimatorem.
- 14 Probabilis est legitimatorem esse.
- 15 Soluuntur opposita fundamenta.

1 Regula ab omnibus doctoribus recepta est, rescripto principis, hoc est eius indulgentia, & concessione illegitimos filios, legitimos reddi: cum enim legibus ab ipso tempore latas sint redditi illegitimi, id est, inhabiles ad successionem, officia, beneficia, muneraque alia reipublicæ, eiusdem principis beneficio habiles reddi possunt, atque adco legitimi.

2 Differt autem hæc legitimatio ab ea, quæ per matrimonium fit multipliciter. Primo namque legitimatio per rescriptum principis extendi potest, vt videbimus, tam ad filios naturales, quam spurcios; cum tamen legitimatio per matrimonium solum filios naturalibus concedatur. Secundo legitimatio per rescriptum non solet ad omnes inhabilitates extendi; cum enim alia inhabilitates sint iure Pontificio introductæ, alia iure civili: si rescripto principis Ecclesiastici filius legitimetur eius legitimatio non extenditur ad inhabilitates iure civili introductas. Econtra si rescripto principis secularis fiat legitimatio, nequaquam ad inhabilitates iure Pontificio introductas extenditur. Quia non potest extendi ad id, quod extra eius est potestatem. At legitimatio per matrimonium omnes inhabilitates tam civiles, quam canonicas integre tollit, reddique filios legitimos, ac si constante matrimonio concepti, natiq; essent.

3 Præterea legitimatio differt à dispensatione; in eo quod dispensatio est circa effectus; est enim concessio alicuius effectus illegitimi denegati; at legitimatio est circa personam; est enim personæ habitatio, & incapacitatis sublatio. Ex quo fit dispensatum eam habitatem habere, quæ ex verbis dispensationis strictè intellectis colligitur; at legitimatio per omnia legitimos adæquati, nisi expressè interdicitur. Azor. 2. p. in str. lib. 2. cap. 14. quæst. 2. Vnde legitimatus rescripto principis secularis in bonis parentis, & aliorum consanguineorum succedit, potestque agere querela inofficiosi testamenti, in quo exheredatur, & dicere esse nullum testamentum, in quo preteritur, eo modo ac si legitimus esset, vt patet in *Authent. quibus modis naturales efficiuntur sui. §. quoniam variis. de leg. 2. c. 1. colla. 7.* & pluribus exornat Anton. Gomez. l. 9. can. num. 66. Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 1. Molina soluta tract. 2. disp. 17. vers. legitimatus. Excipit, nisi cum ea restrictione legitimatio concedatur, vt possit succedere in eo quod patet ei reliquerit: tunc enim conuerti non potest præteritum esse.

4 Excipit secundo, vt non censetur legitimatio concessa cum aliorum legitimorum præiudicio: sic late, & optime expendit noster Molina *dicto tract. 2. disp. 174.* Quocirca legitimatus principis rescripto non succedit in maiori, neque in fructu, quod ad extraneos deuenire non potest, neque in legitima stantibus filijs legitimis, nisi expressè concedatur cum elata derogatoria.

5 Quod si antequam filios legitimos habeas, obtineas rescriptum principis pro legitimatio filij naturalis, natiuitate filiorum legitimorum videtur legitimatio reuocata; quia censetur sub hac conditione concessa, ne filius legitimus præiudicium fiat, ea enim de causa stantibus filijs legitimis legitimatio obrepta pro filijs naturalibus subrepticia committitur censetur, si legitimorum mentio facta non sit; quia non præsumitur, velle principem filijs legitimis præiudicare, quando non exprimit. At idem præiudicium principis in illo casu postea nascantur. Ergo non est censendum principem in illo casu velle legitimatorem concedere. Adde natiuitate filiorum donatio parentis extraneis facta reuocatur. Ergo etiam beneficium legitimatorem reuocari debet; quia est quædam principis donatio, & parentis in illam consensu. Tandem pro hac parte est expressa decisio. *leg. tauri. 12. quæst. 10. tit. 8. lib. 5. compilat.* & ita tradit Anton. Gomez. ibi. num. 68. Matienzo l. 10. tit. 8. lib. 5. compilat. gloss. 2. in fine. Aduertunt tamen supradicti doctores, non reuocari legitimatorem concessum filio illegitimo natiuitate filiorum legitimorum quoad honores, & dignitates patris, & quoad successionem agnatorum; & cognatorum.

6 Verum si princeps sciens patrem habere filios legitimos legitimatorem spurio concedit, vt vetè concedere potest; quia in eius potestate est condiciones à se inducæ pro legitimatorem faciendâ abrogare, & legitimas filiorum diminueret, vel si legitimatorem concedit sub expressa conditione, vt firma